

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בא תשע"ג

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו (י' - א')

נראה לרמז בכתוב "ויאמר ה' אל משה", סימן הוא בידך היכן הוא הדרך ש"בא אל פרעה" המובילה לס"א ח"ו, זהו כאשר "הכבדתי את לבו" שיש לו כבודות הלב ואינו עובד את ה' בשמחה, כמאמר הרה"ק מקארלין זיע"א, עצבות אינה עבירה אבל למה שעצבות יכולה להביא ח"ו שום עבירה אינה יכולה להביא, שמחה איננה מצוה, אך למה ששמחה יכולה להביא שום מצוה לא יכולה להביא. וע"כ צריך תמיד להיות בשמחה.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

בא אל פרעה (י' - א')

למה "בא" ולא "לך", כי לעולם אין ללכת מהקדוש ברוך הוא שהרי מלוא הארץ כבודו, ולכן אמר הקב"ה "בא אל פרעה".

(הרה"ק רמ"מ מקאצק זיע"א)

כי אני הכבדתי את לבו (י' - א')

"כי אני" - אדם המכריז על עצמו ואומר "אני ואפסי עוד", סימן מובהק הוא ש"הכבדתי את לבו", אין לבו של זה לב בשר, אלא לב קשה כאבן.

(הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א)

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וגו' וידעתם כי אני ה' (י' - ב')

יש לדקדק שהתחיל בלשון יחיד "ולמען תספר באזני בנך" וסיים בלשון רבים "וידעתם כי אני ה'". אלא דלכאורה הלא מצוות סיפור יציאת מצרים "והגדת לבנך" חלה על ישראל מיד בשנה הראשונה כשיצאו ממצרים, ומי בכל ישראל יכול היה לקיים מצוה זו אז, הלא כולם היו שם וכולם יצאו ממצרים, נמצא שנשאר רק משה רבנו היחידי שאשתו ובניו היו אז מחוץ למצרים, הוא היה יכול לספר לבניו ובכך לקיים "והגדת לבנך" גם בשנה הראשונה, ומכיון שבנשמת משה רבנו נכללו נשמות כל כלל ישראל, הוציא הוא את כל ישראל במצוה זו, ויומתק מאד, "ולמען תספר" אתה דוקא "באזני בנך", ועי"ז "וידעתם" כולכם "כי אני ה'" כי הוא יוצא בזה את כל ישראל.

(הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א)

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וגו' וידעתם כי אני ה' (י' - ב')

מפסוק זה למדים אנו פרק חשוב מאד בחינוך הבנים, שכן אם נחדיר בלב בנינו את האמונה בה' ע"י סיפור יציאת ניסי מצרים, עשר המכות וקריעת ים יסוף, אזי נתעלה בכך גם אנו למדרגה גבוהה ויקוים בנו "וידעתם כי אני ה'".

(הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובה זיע"א)

מי ומי ההלכים (י' - ח')

"מי ומי ההלכים" בגמטריה כלב ובן נון, פרעה אמר למשה רבנו, למה אתם מבקשים כל כך ללכת, וכי אתם סבורים להיכנס לארץ ישראל? "מי ומי ההלכים" כי כולם ימותו במדבר, חוץ מיהושע וכלב. והשיב לו משה "בנערינו ובזקנינו נלך", כי לא נגזרה הגזירה לא על פחות מבן עשרים ולא על יותר מבן שישים.

(בעל הטורים)

ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר לך אל תוסף ראות פני וגו' (י' - כ"ה)

יש להבין, וכי לא היה פרעה יכול לצוות לעבדיו שומרי הבית שלא יניחו למשה רבנו להיכנס אליו? אלא מכאן ראייה למ"ש חז"ל (ילקוט קע"ה) כי אף שהיו לפרעה הרבה שומרים ואריות וכלבים וכו', היה נכנס משה אל פרעה באין מפריע כי נשתתקו כולם ע"י נס, ולכן לא היה לפרעה לצוות לעבדיו על כך.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

וינצלו את מצרים (י"ב - ל"ו)

מסופר שבאו מצריים לדון עם ישראל בפני אלכסנדר מוקדון, וביקשו שבני ישראל ישיבו להם את הרכוש הרב שלקחו ממצרים. ועל כך השיב להם גביהה בן פסיסא שתחילה יחזירו המצרים את דמי העבודה הקשה שעבדו בני ישראל במשך ת"ל שנים. והקשה המהרש"א, והרי בני ישראל היו במצרים ר"י שנים, נמצא שהמצריים צודקים. ותירץ הגר"א מוילנא: הרי ידוע שבשלושת ימי האפלה מתו ארבעה חלקים מכלל בני ישראל, ורק החלק החמישי עלו ממצרים, נמצא שהמצרים היו חייבים לשלם שכר עבודה גם עבור ארבע החלקים שלא ניצלו את מצרים.

קדש לי כל בכור פטר כל רחם באדם ובהמה לי הוא (י"ג - א')

"קדש לי", אם אתה רוצה להיות קדוש לה', "כל בכור", תתנהג בענווה ותראה כל אדם כבכור וגדול ממך, "פטר כל" תחילת כל דבר, "רחם בבני ישראל" תרחם על איש ישראל, "באדם ובהמה", ואל תבדיל לומר זה הוא אדם וראוי לרחם עליו, וזה הוא בהמה ואין כדאי לרחם עליו, כי הדבר הזה "לי הוא", ולא לך להבדיל ביניהם.

הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א

פניני השבת

קדושת השבת

מסופר: באחת השבתות התלונן הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א שברגלו השמאלית אין הוא מרגיש את קדושת השבת, הוא אמר זאת בליל שבת, וחזר ואמר זאת בשבת בבוקר, עד שהבחין המשמש בצערו של רבו, והבין שהסיבה לכך היא, כי מנהגו של רבנו היה להחליף את כל בגדיו לכבוד שבת קודש, מכף רגל ועד ראש, והנה באותו ערב שבת כשהלכו לבית המרחץ נפל גרב אחד שהכין לצורך שבת ונתלכלכה, ונתן לו המשמש את הגרב הישנה שלבש מקודם, שאף הוא היה נראה כחדש, אז הוחלף הגרב ורבי שלמה נרגע.